

Commissiedebat Waterstof, groen gas en andere energiedragers

– 12 december 2024

Nederland moet energieonafhankelijker worden, zoals reeds bevestigd in het Hoofdlijnenakkoord en het Regeerprogramma. Die wens is terecht en wordt ook gedeeld door een overgrote meerderheid van de bevolking, zoals het [PBL in augustus](#) in een studie liet zien. De Oekraïne-crisis drukte ons hard met de neus op de feiten: eenzijdige afhankelijkheid van één leverancier van (in dit geval) aardgas kan leiden tot extreme prijsstijgingen, met ontwrichtende effecten voor burgers en bedrijven. Alle redenen om in te zetten op een meer gevarieerde energiemix. Doorzetten op het pad van vervangen van aardgas door duurzame 'moleculen' is dus een must. Die conclusie is geheel in lijn met het rapport van Draghi, die verduurzaming ook als overlevingsstrategie voor de Europese industrie typeert. Terecht wordt dit deel van Draghi's rapport door het kabinet omarmd. De wens van meer energieonafhankelijkheid ligt dus in lijn met de wens om CO₂ te reduceren en vraagt dezelfde ingrepen: vooral snellere doorlooptijden van energieprojecten (waarvoor de NVDE een [actieplan](#) schreef), geen nieuwe belemmeringen en een sterke focus op de uitvoering.

Groene waterstof: nu uit de startblokken!

Hoewel er ambitieuze plannen zijn en de overheid actief is met het opstellen en uitrollen van beleidsinstrumenten, komt grootschalige productie helaas moeizaam op gang. Het is hoog tijd dat de Nederlandse waterstofproductie op basis van duurzame elektriciteit uit de startblokken komt. We hebben waterstof als energiedrager nodig om industrie in Nederland te verduurzamen en te behouden, om meer flexibiliteit in het energiesysteem in te bouwen, en om zwaar internationaal transport te verduurzamen. Alleen door nu te beginnen, handelingsperspectief te geven aan het bedrijfsleven en volop van elkaar te leren, leggen we de basis voor voldoende groene waterstof van eigen bodem, zowel onshore als offshore. De markt wil graag snel voort. Het enthousiasme voor de [OWE-2 regeling](#) bevestigt dit duidelijk. **Laten we doorzetten, met in ieder geval de huidige plannen en het geld uit het Klimaatfonds dat toegekend en gereserveerd is.** Voor de noodzakelijke grootschalige uitrol is meer nodig. Om ervoor te zorgen dat investeringen ook in Nederland worden gedaan, en niet alleen in landen waar nu gunstigere investeringsregimes bestaan. We missen een integraal plan, met een reële begroting om het gewenste waar te maken. Het is opvallend dat het totale bedrag dat hiervoor nodig is, niet zomaar te benoemen is. Dit maakt des te meer duidelijk dat zonder dit integrale beeld de ontwikkelingen kwetsbaar zijn, en we in afwachtende modus blijven.

De aanbodkant van groene waterstof

De vele onzekerheden voor ontwikkelaars in aanbod van hernieuwbare waterstof zullen omgezet moeten worden in zekerheden, om waterstofontwikkelingen voortgang te geven.

- **Zorg voor behapbare en voorspelbare energiekosten**, waaronder nettarieven en eventuele voordelen. **Zorg voor duidelijkheid over verplichtingen en/of incentives voor waterstofgebruikers**. Daardoor ontstaat vraag naar groene H₂, wat nu in onzekerheid blijft hangen. **De maatwerkafspraken zijn hierin -tot 2030 en daarna- belangrijk** om investeringszekerheid aan de aanbodkant te bieden.

De infrastructuur voor groene waterstof

Snelle ontwikkeling van buisleidingen is noodzakelijk om letterlijk aanbod en vraag aan elkaar te koppelen.

- **Zorg zo snel mogelijk voor een precieze planning, ten behoeve van investeringsbeslissingen en contractvorming**. Het waterstofnetwerk is nog in ontwikkeling, daarom is op dit moment niet duidelijk wanneer partijen aangesloten kunnen worden op het netwerk. Hiertoe bestaat ook geen garantie, zoals dat bij wind op zee wel tenders en ontwikkelingen vergemakkelijkt.
- **De overheid zou nu al moeten aangeven dat ze het risico van tariefstijgingen zal ondervangen, als dit zich voordoet als gevolg van het niet behalen van 4 GW productiecapaciteit in 2030**. HyNetwork heeft bepaalde zekerheden nodig vanuit marktpartijen om de waterstofinfrastructuur te kunnen ontwikkelen. De toegekende 750 M€ vanuit de overheid is gericht op 4 GW transportvolume. Het is de vraag of dit gehaald wordt. Dit geeft een risico op tariefstijging bij koplopers zodra regulering in gaat, wat ontwikkelingen tegenhoudt.
- **Om het doel van een CO₂-vrije elektriciteitssector in 2035 te kunnen halen is het noodzakelijk om moderne gascentrales te ontsluiten op het waterstofnet**. Dit kan niet wachten tot 2030, omdat ombouw, infra, opslag en productie van waterstof ten minste vijf jaar nodig hebben.
- **Zorg voor duidelijkheid in de marktordening van de te ontwikkelen regionale ontsluiting**. Het is van belang voor de ontwikkeling van de waterstofmarkt dat er duidelijkheid komt wie verantwoordelijk wordt voor de aanleg en onderhoud van de waterstofdistributienetten. Voor het landelijke transportnet is deze duidelijkheid er inmiddels, maar voor regionale ontsluiting is deze duidelijkheid er nog niet. Omdat de aanleg van regionale distributienetten 7 tot 10 jaar kan duren, is voor het bieden van handelingsperspectief snel duidelijkheid nodig voor regionale industrie (cluster 6) en netbeheerders. Heldere afspraken over de marktordening voor waterstofdistributie zijn essentieel om afwachtend gedrag in de markt te voorkomen.

De vraagkant naar groene waterstof

Via beleid zal de vraag naar hernieuwbare waterstof moeten toenemen om aanbod 'aan' te zetten.

- **De Raffinageroute binnen de RED-III vervoer kan voor duidelijke vraag naar groene waterstof zorgen vanuit de raffinaderijen: heroverweeg hiertoe de correctiefactor**. Het toepassen van een correctiefactor is zinvol in het

kader van concurrentie met andere duurzame opties in vervoer, zoals directe inzet van waterstof, biobrandstof en elektrisch rijden. De hoogte van de correctiefactor kan -zoals verwoord in de [aangenomen motie Bontenbal/Vermeer](#)- beter onderzocht worden, om de brede perspectieven rondom 1) elektrolyse opschaling, 2) verduurzaming mobiliteit en 3) verduurzaming industrie te overzien. Belangrijk voor voortgang van de projecten is dat snel (Q1 2025) definitief duidelijkheid komt over de hoogte van de correctiefactor.

- **De Jaarverplichting RFNBO's in industrie kan voor noodzakelijke helderheid zorgen.** Wij moedigen aan de inwerkingtreding op 1 januari 2026 centraal te stellen. De hoogte van de verplichting, en daarmee gepaard gaande prijs van de verplichting, zal voor industrie behapbaar moeten zijn om niet -in internationale concurrentie- te moeten sluiten, terwijl het ook voldoende trekkracht voor hernieuwbare waterstofproductie moet geven.
- **Onderzoek hoe vraagcreatie bij kan dragen aan verduurzaming in de gehele keten.** De meerkosten van groene waterstof zijn voor industrie – zeker bij internationale concurrentie – lastig op te brengen. Terwijl de meerkosten verwerkt in een eindproduct bij een eindgebruiker of consument behapbaar zijn. Het is goed om te onderzoeken hoe een instrument voor vraagcreatie aan het einde van de keten eruit kan zien, neem hiertoe HBE's en de bijmengverplichting voor groen gas als voorbeeld. Nederland kan vooroplopen bij productgroepen waar concurrentie vooral nationaal is, en bij Rijksinkoop. Daarnaast kan het kabinet in Brussel ervoor pleiten dat landen samen optrekken in het creëren van nieuwe lead markets (b.v. verplichting voor fossielvrij staal voor auto's).

Groen Gas: Schep duidelijke randvoorwaarden voor de realisatie van lokale productie groen gas

Uit de KEV van afgelopen oktober blijkt dat de kans op het behalen van de klimaatdoelen voor 2030, kleiner is dan vijf procent. Daarmee laat Nederland kansen liggen om snel onafhankelijker te worden van de import van fossiele energie. De opschaling van lokale productie van groen gas biedt een effectieve manier om de klimaatdoelstellingen te behalen, draagt bij aan het herstel van de landbouwsector en vermindert Nederlandse afhankelijkheid van fossiele import. Op dit moment stopt de realisatie van lokale groen gasproductie door onduidelijkheid over de randvoorwaarden en marktinzicht. Een goede stap die de groen gas potentie in de regio kan ontsluiten is het koppelen van regionale productiedoelstellingen van groen gas aan aanwijslocaties. Net zoals in de RES is gedaan met Wind en Zon.

- **De NVDE roept op de juiste randvoorwaarden te scheppen voor de verhoging van de lokale productie van groen gas en voor het realiseren van investeringszekerheid.** Op dit moment ervaart de sector onzekerheid doordat er onduidelijkheden zijn over de invoering van de bijmengverplichting en over de invoering van de ETS2 naar alle ETS2-sectoren. Het is daarom belangrijk dat de uitwerking van de bijmengverplichting snel wordt gepubliceerd¹. Dit is noodzakelijk voor het verhogen van de lokale productie van groen gas en het stimuleren

¹ In aanloop richting het debat van 12 december zal nog nadere informatie met betrekking tot dit punt worden gedeeld vanwege actuele lopende ontwikkelingen.

van de investeringszekerheid. Belangrijke aandachtspunten voor de NVDE zijn hierbij dat de verplichting voldoet aan de eisen van vrij verkeer van goederen en diensten én tegelijk de binnenlandse productie stimuleert. De te verwachten hoogte van de certificaatprijs en de zekerheid van deze prijs is daarmee de proef op de som.

- **De NVDE roept op om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over de Europese Notificatie over het voorstel van Nederland om fysieke invoeding te beperken tot ongesubsidieerd groen gas en conform de regels van Nederlandse productie, onder implementatie van RED II en RED III.**
- **De NVDE pleit voor een zogenaamde inputvrijstelling voor de energiebelasting bij productie van groen gas.** Een dergelijke vrijstelling past binnen Europese kaders ter voorkoming van dubbele heffingen (artikel 21 lid 3 van de richtlijn 2003/96/EG). Een vergelijkbare vrijstelling bestaat reeds voor de productie van waterstof via elektrolyse. Verder worden dubbele heffingen van energiebelasting in de energieketen van hernieuwbare gassen ook door het Ministerie van Financiën onderkend als knelpunt. De inputvrijstelling energiebelasting bij productie van groen gas is nodig als een belangrijke impuls aan groengasinstallaties in heel Nederland.
- **De NVDE verzoekt om ruimte in vergunningen voor mestvergisting met productie van groen gas.** Op dit moment leidt een mestoverschot tot stikstofproblemen in de landbouwsector. De productie van groen gas door middel van mestvergisting kan bijdragen aan alternatief verdienmodel, waar wel vermeld moet worden dat de inzet van mest voor groen gasproductie geen oplossing is voor het mestoverschot. Versnelling voor de opschaling van deze vorm van productie zit met name in adequate toewijzing van vergunning.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.